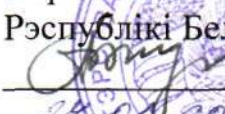

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Вучэбна-метадычнае аб'яднанне
вышэйшых навучальных устаноў Рэспублікі Беларусь па педагагічнай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы намеснік Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь

А.І. Жук

Рэгістрацыйны № ТД-А.136/тып.

УВОДЗІНЫ Ў ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА

Тыпавая вучэбная праграма
для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасцях:
1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;
1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Дадатковая спецыяльнасць;
1-02 03 05 Беларуская мова і літаратура. Журналістыка

УЗГОДНЕНА

Старшыня вучэбна-метадычнага
аб'яднання вышэйшых навучальных
устаноў Рэспублікі Беларусь
па педагагічнай адукацыі

П.Дз. Кухарчык

29.05.08

УЗГОДНЕНА

Першы прарэктар Дзяржаўнай
установы адукацыі
“Рэспубліканскі інстытут
вышэйшай школы”

І.В. Казакова

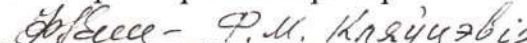
21.01.2009

Начальнік Упраўлення вышэйшай і
сярэдняй спецыяльнай адукацыі

Ю.І. Міксюк

24.01.2009

Эксперт-нормакантралёр

Ф.М. Ключэвіч

21.01.2009

Мінск 2008

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Т.Я. Адамовіч, загадчык кафедры беларускай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

А.І. Лугоўскі, дацэнт кафедры беларускай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Кафедра беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў";

А.М. Андрэеў, прафесар кафедры тэорыі літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук, прафесар

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ Ў ЯКАСЦІ ТЫПАВОЙ:

Кафедрай беларускай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка" (пратакол № 7 ад 31.03.08);

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка" (пратакол № 3 ад 24.04.08);

Навукова-метадычным саветам па гуманітарнай адукацыі вучэбна-метадычнага аб'яднання вышэйшых навучальных устаноў Рэспублікі Беларусь па педагагічнай адукацыі (пратакол № 3 ад 27.05.08)

Адказны за выпуск: АЛ. Лугоўскі

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Тыпавая вучэбная праграма новага пакалення па дысцыпліне "Уводзіны ў літаратуразнаўства" прызначана для рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі ў межах цыклу спецыяльных дысцыплін. Ад папярэдняга тыпу вучэбнай праграмы яе адрозніваюць: арыентацыя на кампетэнтнасны падыход у навучанні, значнае ўзмацненне ролі самастойнай працы студэнта, выкарыстанне сучасных інавацыйных педагогічных тэхналогій.

Дысцыпліна "Уводзіны ў літаратуразнаўства" вывучаецца ў першым семестры першага года навучання ў ВНУ і мае прэпедэўтычную накіраванасць.

Мэтай выкладання дысцыпліны "Уводзіны ў літаратуразнаўства" з'яўляецца стварэнне неабходнай асновы для засваення студэнтамі літаратуразнаўчых дысцыплін, якія ўваходзяць у тыпавы вучэбны план.

Заданы выкладання дысцыпліны:

- даць студэнтам пэўныя веды пра літаратуру як мастацкую з'яву і форму грамадскай свядомасці;

- выпрацоўваць ўменні навуковага аналізу твораў, вызначэння іх тэмы, ідэі, праблематыкі, раскрыцця сувязі творчасці пісьменніка з яго светапоглядам;

- навучыць вызначаць моўна-выяўленчыя сродкі, сістэмы вершаскладання, рытм, рыфму, страфу, а таксама род і асноўныя жанры мастацкіх твораў;

- праводзіць работу па актывізацыі цікаўнасці будучых педагогаў да навінак літаратуры, на якія апіраецца выкладчык пры чытанні дысцыпліны.

У выніку вывучэння дысцыпліны "Уводзіны ў літаратуразнаўства" студэнты павінны

еедаць:

- сутнасць і спецыфіку літаратуры;

- структуру мастацкага твора;

- моўныя выяўленчыя сродкі, асновы вершазнаўства;

- асаблівасці эпічных, лірычных, драматычных твораў, тыпалогію персанажаў;

умець:

- вызначаць родавую і жанравую спецыфіку мастацкіх твораў, іх ідэяна-тэматычную скіраванасць;

- характарызаваць сістэму вобразаў у творы;

- вызначаць моўныя выяўленчыя сродкі (лексічныя, сінтаксічныя, фанетычныя і інш.);

- аперыраваць тэхнікай вершаскладання;

- вызначаць, да якога метаду ці напрамку адносіцца творчасць пісьменніка;

- рабіць цэласны аналіз літаратурнага твора.

У аснову структуравання зместу вучэбнага матэрыялу дадзенай

дысцыпліны пакладзены прынцып тэматычнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на адносна самастойныя раздзелы (тэмы).

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык (кафедра) праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў трупях); асобна арыентаваная тэхналогія.

Вывучэнне дысцыпліны "Уводзіны ў літаратурвазнаўства" разлічана на 122 вучэбныя гадзіны. З іх 50 аўдыторных гадзін: 34 лекцыйных і 16 гадзін практычных заняткаў.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

З Н	Назвы тэм	Усяго аўдыгорных гадзін	Колькасць аудиторных гадзін	
			Лекцыі	Практыч ныя
1	Агульныя праблемы літаратуразнаўства	8	6	2
1.1	Літаратуразнаўства як навука	2	2	
1.2	Спецыфіка мастацкай літаратуры	4	2	2
1.3	Праблема аўтара	2	2	
2	Літаратурны твор	22	12	10
2.1	Цэласнасць і структура літаратурнага твора	1	1	
2.2	Канцэптуальны ўзровень літаратурнага твора	1	1	
2.3	Узровень арганізацыі твора як мастацкага цэлага	4	2	2
2.4	Мастацкі свет літаратурнага твора (узровень "унутранай формы") і яго структура	6	4	2
2.5	Узровень знешняй формы мастацкага твора. Мова мастацкай літаратуры	10	4	6
3	Вершазнаўства	12	8	4
3.1	Віды мастацкага слова	1	1	
3.2	Сістэмы вершаскладання	2	2	
3.3	Сілаба-танічнае вершаскладанне	5	3	2
3.4	Строфіка	4	2	2
4.	Літаратурныя роды, віды і жанры	6	4	
4.1	Літаратурныя роды	1	1	
4.2	Літаратурныя віды і жанры	3	3	
5	Літаратурны працэс	4	4	
5.1	Літаратурны працэс і яго асноўныя заканамернасці	1	1	
5.2	Мастацкі метады і стыль. Літаратурны напрамак	3	3	
	Усяго:	50	34	16

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАІ ДЫСЦЫПЛІНЫ

1 Агульныя праблемы літаратуразнаўства

1.1 Літаратуразнаўства як навука

Асноўныя раздзелы літаратуразнаўства. Псторыя літаратуры, яе суадносіны з гісторыяй цывілізацыі. Тэорыя літаратуры. Тэорыя літаратуры і метадалогія. Паэтыка як літаратуразнаўчая дысцыпліна і як сістэма вобразнага адлюстравання свету. Паэтыка агульная, гістарычная, функцыянальная, параўнальная, нарматыўная, практычная і інш. Літаратурная крытыка. Асоба крытыка.

Літаратуразнаўства і іншыя навуковыя дысцыпліны: эстэтыка (распрацоўка тэарэтычных праблем мастацтва), філасофія (філасофія - эстэтыка - тэорыя літаратуры - гісторыя літаратуры - літаратурная крытыка), гісторыя (сацыякультурны кантэкст), псіхалогія (унутраны свет, псіхалогія мастацкай творчасці), эканоміка (знешнія фактары развіцця літаратурнага працэсу), тэалогія (біблейная аснова твораў), сацыялогія, герменеўтыка, этыка, матэматыка і кібернетыка (напісанне вершаў з дапамогай ЭВМ, статыстычныя падлікі з дапамогай камп'ютэраў, машынны пераклад тэксту).

Дапаможныя літаратуразнаўчыя дысцыпліны: тэксталогія і яе адгалінаванні (палеаграфія, дыпламатыка, сфрагістыка, атрыбуцыя), гістарыяграфія, бібліятэказнаўства.

Сумежныя дысцыпліны: фалькларыстыка, этнаграфія, літаратурнае краязнаўства, кнігазнаўства, бібліятэказнаўства, музейзнаўства.

1.2 Спецыфіка мастацкай літаратуры

Віды пазнання: навуковае і мастацка-эстэтычнае, іх мэты і сродкі. Паняцце аб прыгожым. Паняцце аб эстэтычным ідэале. Суадносіны аб'ектыўнага і суб'ектыўнага. Мастацкі вобраз як форма адлюстравання рэчаіснасці мастацтвам, "канкрэтная і той самы час абагульненая карціна жыцця людзей, створаная з дапамогаю вымыслу і якая мае эстэтычнае значэнне" (Л. Цімафееў).

Тыпы мастацтва па спосабу адлюстравання рэчаіснасці: прасторавы, часавы, сінтэтычны.

Літаратура як від мастацтва. Прадмет літаратуры. Месца мастацкай літаратуры ў гісторыка-культурным кантэксце. Літаратура і іншыя віды мастацтва (выяўленчае мастацтва, музыка). Падзел літаратуры паводле характару вобразнага адлюстравання на мастацкую, публіцыстычную, дакументальную, дыдактычную, эпістальную. Падзел літаратуры на прозу, паэзію і драматургію. Дзіцячая літаратура. Масавая літаратура. Нацыянальнае і агульначалавечае ў літаратуры. Грамадзянскасць літаратуры. Тэорыя "чыстага мастацтва", або "мастацтва для мастацтва". Герметызм як супрацьлегласць

грамадзянскасці. Літаратура і гуманізм. Мастацкі пераклад як від творчасці. Віды мастацкага перакладу: аўтарскі, аўтарызаваны, паслоўны, падрадкоўны, вольны, дакладны.

Функцыі літаратуры: эстэтычная, выхаваўчая, пазнавальная, камунікатыўная, геданічная.

1.3 Праблема аўтара

Формы прысутнасці аўтара ў творы. Аўтар біяграфічны як асоба па-за мастацкім творам, у гістарычнай рэальнасці. Невядомы аўтар у славеснасці розных народаў (аэд, бард, жанглёр, шпільман, музы'ка і інш.). Аўтар-стваральнік, дэміург, майстар, "эстэтычна дзеючы суб'ект" (Бахцін). Імпліцытны (абстрактны) аўтар. Экспліцытны (драматызаваны) аўтар. Наратар (драматызаваны апавядальнік). Паняцце пра лірычнага героя. Уяўны апавядальнік.

Творчая лабараторыя пісьменніка. Псіхалогія творчасці. Рэчаіснасць і асоба пісьменніка. Перадумовы творчага працэсу. Талент. Натхненне. Назіранне. Уяўленне. Інтуіцыя. Этапы творчага працэсу: узнікненне творчай задумы, падрыхтоўчы этап, напісанне твора, апрацоўка і перапрацоўка тэксту.

2 Літаратурны твор

2.1 Цэласнасць і структура мастацкага твора

Паняцце пра твор і тэкст. Падтэкст, кантэкст, генатэкст, інтэртэкст, звыштэкст, метатэкст. Паняцце пра рамачны (дадатковы, пабочны) тэкст. Рамачныя кампаненты тэксту. Асноўны тэкст і яго прыкметы.

Змест і форма як філасофска-эстэтычныя, літаратуразнаўчыя катэгорыі. Структура твора і яго фармальна-змястоўныя кампаненты (канцэптуальны ўзровень, узроўні арганізацыі твора як мастацкага цэлага, "унутранай формы" і знешняй формы, паводле М.Мешчаракавай). Адзінства формы і зместу. Паняцце аб змястоўнасці формы. Сутнасць фармалізму і вульгарнага сацыялагізму ў мастацкай літаратуры.

2.2 Канцэптуальны ўзровень літаратурнага твора

Тэматыка, праблематыка, ідэя, пафас. Віды тэм у дачыненні да рэальнасці (актуальныя, гістарычныя, агульначалавечыя, "вечныя"). Ідэя - асноўная абагульняльная думка ў творы. Інтэрпрэтацыя мастацкага вымыслу, магчымасці яго неадназначнага разумення. Ідэя аб'ектыўная і аўтарская. Сувязь тэмы з мастацкай ідэяй і праблематыкай твора. Сукупнасць праблем і іх месца ў творы (галоўная, другасная): філасофскія, сацыяльна-палітычныя, маральна-этычныя, нацыянальна-гістарычныя. Паняцце аб тэндэнцыйнасці літаратуры. Пафас і яго віды (гераічны, трагічны, драматычны, рамантычны, сатырычны, камічны).

2.3 Узровень арганізацыі твора як мастацкага цэлага

Сюжэт, канфлікт, кампазіцыя. Сюжэт у сістэме мастацкага твора. Разнавіднасці літаратурных сюжэтаў: сюжэты, пабудаваныя на рэальнай жыццёвай аснове, выдуманых сюжэты, запазычаныя сюжэты. Вандроўныя (традыцыйныя, класічныя) сюжэты. Асноўныя элементы сюжэта і іх значэнне ў творы. Хранікальная і канцэнтрычная пабудова сюжэтаў. Сюжэтныя лініі ў вялікім мастацкім творы. Сюжэт і канфлікт. Канфлікт - рухаючая сіла развіцця сюжэту. Віды канфліктаў: сацыяльны, псіхалагічны (знешні і ўнутраны), сямейна-бытавы і інш. Сутнасць "тэорыі" бесканфліктнасці ў мастацкай літаратуры. Асаблівасці канфлікту ў драматычных творах. Сюжэт і фабула: агульнае і адметнае. Залежнасць сюжэта ад родавай і жанравай спецыфікі твора. Адметнасць сюжэта ў лірыцы. Сюжэтныя і пазасюжэтныя элементы, іх суразмернасць і ўзаемадзеянне.

Кампазіцыя як спосаб арганізацыі мастацкага матэрыялу у творы. Паняцце пра архітэктоніку. Рэтраспекцыя, інверсія. Мастацкае адзінства твораў, аб'яднаных агульнай задумай, тэмай, ідэяй, вобразамі. Сістэма персанажаў. Пейзаж, інтэр'ер, мастацкая дэталі як элементы кампазіцыі. Асаблівасці лірычнай кампазіцыі: амебейная, анафарычная, калыцавая, ланцуговая кампазіцыя. Пункт гледжання ў творы і яго планы.

2.4 Мастацкі свет літаратурнага твора (узровень "унутранай формы") і яго структура

Вобразны свет твора. Паняцце пра аб'ект і суб'ект адлюстравання. Віды вобразаў: па прадмету адлюстравання (вобразы людзей, жывёл, пейзаж, інтэр'ер, падзеі), эстэтычнай афарбоўцы (прыгожае, узвышанае, трагічнае, камічнае), ступені абагульнення (агульначалавечае, нацыянальнае). Вобраз і знак (матэрыяльны прадмет як прадстаўнік і намеснік іншага прадмета). Паняцце пра архетып.

Спосабы характарыстыкі вобраза-персанажа, сродкі яго стварэння. Паняцці "персанаж - характар - тып". Прыёмы стварэння персанажаў. Партрэт. Сістэма персанажаў у творы. Тыпалогія персанажаў. Антыгерой у літаратуры. Прадметны свет твора. Пейзаж і яго мастацкія функцыі. Віды пейзажу. Рэч. Інтэр'ер як сродак характарыстыкі персанажа. Інтэр'ер у структуры сюжэта.

Мастацкая дэталі і яе віды.

Час і прастора ў творы. Хранатоп (па М.Бахціну) і віды мастацкага часу і мастацкай прасторы. Суб'ект адлюстравання (лірычны суб'ект, вобраз аўтара, апавядальнік у творы).

2.5 Узровень знешняй формы мастацкага твора. Мова мастацкай літаратуры

Мова мастацкай літаратуры з пункту гледжання гісторыі і тэорыі. Мова

народная, літаратурная і мова мастацкай літаратуры. Выяўленчыя, выяўленча-выразныя сродкі ў літаратуры. Іх мастацкія функцыі.

Паэтычная лексіка і яе асаблівасці. Роля слоўнікавага складу ў стварэнні мастацкага вобраза. Мастацкая мова з пункту гледжання яе функцыянальных (кніжная, размоўная, мова радыё і кіно, публічная мова) і экспрэсіўных (афіцыйная, урачыстая, інтымная, насмешлівая, фаміль'ярная) разнавіднасцей. Мастацкая мова з пункту гледжання яе паходжання і сферы ўжывання (архаізмы, гістарызмы, дыялектызмы, прафесіяналізмы, жарганізмы і т.д.). Макаранічная мова. Эўфемізмы. Паняцці пра сінанімію, полісемію. Выкарыстанне пісьменнікам антонімаў і амонімаў.

Троп: вызначэнне паняцця. Класіфікацыя тропаў. Тропы аўтарскія і агульнамоўныя. Простыя тропы (параўнанне, эпітэт) і іх выкарыстанне ў літаратуры. Складаныя тропы (метафара, метанімія, сімвал, алегорыя, гіпербала, літота і інш.). Іх мастацкая функцыя ў творы.

Паэтычны сінтаксіс. Стылістычныя (сінтаксічныя, інтанацыйныя) фігуры. Паўторы і віды паўтораў (анафара, эпіфара, кальцо, стык, бяззлучнікавасць, шматзлучнікавасць і інш.). Віды і формы парушэння сувязі паміж словамі (інверсія, анакалуф, эліпсіс і інш.). Рытарычныя фігуры (рытарычны зваротак, рытарычнае пытанне і інш.). Градацыя. Фразеалагізмы. Паняцці пра тэмпарытм і колан.

Паэтычная фанетыка (эўфоніка). Рытм. Рыфма. Гукапіс. Алітэрацыя. Асанас. Дысананс. Анафара. Эпіфара. Гукаперайманне. Паранімія.

3 Вершазнаўства

3.1 Віды мастацкага слова

Два віды мастацкага слова. Адрозненне паэзіі ад прозы. Вершазнаўства як галіна літаратуразнаўчай навукі. Яго асноўныя раздзелы. Адрозненне паэзіі ад проста верша. Структурна-змястоўнае адзінства верша. Паняцці пра вершаваны рытм, метр, вершаваны памер.

3.2 Сістэмы вершаскладання

Антычнае (метрычнае) вершаскладанне і яго асноўныя памеры (гекзаметр, пентаметр). Традыцыі антычнай сістэмы вершаскладання ў еўрапейскай, у т.л. беларускай, літаратуры.

Сілабічнае вершаскладанне (сілабіка). Сілабічны верш у славеснасці розных народаў. Выкарыстанне сілабічнага верша ў жанрах пасланняў, прадмоў, у творчасці С.Полацкага і інш.

Танічнае вершаскладанне (тоніка). Паходжанне ад народна-паэтычнай традыцыі. Роля перакладной літаратуры. Паняцце "танічны верш" (дольнік, тактавік, акцэнтны верш).

-33 Сілаба-танічнае вершаскладанне

Паняцце

пра памер і стапу і яе мадыфікацыі. Рытмічныя вызначэнні верша. Метр. Вершаваны памер. Паўза. Клаўзула. Гукавыя паўторы.

Паняцце пра рыфму і яе віды (па складоваму саставу, па сугучнасці, па размяшчэнні ў радках страфы). Рыфма канцавая, унутраная і пачатковая. Рэдкая рыфма. Экзатычная рыфма. Банальная рыфма. Спосабы рыфмоўкі. Белы верш.

Верлібр (свабодны верш).

Б.ч СГРОФІКЛ

Строфіка як раздзел вершазнаўства і як сукупнасць строфаў. Віды строфаў. Простыя віды: двухрадкоўі, трохрадкоўі і інш. Класічныя (складаныя) віды строфаў: (ад шасці да шаснаццаці радкоў). Цвёрдыя страфічныя формы (санет, трыялет, секстына, тэрцыны, актава, рандэль, рандо, анегінская страфа, хоку, танка і інш.). Вянок санетаў. Вянок вянкаў санетаў. Вольная страфа.

4 Літаратурныя роды, віды і жанры

4.1 Літаратурныя роды

Літаратурны род як спосаб вобразнага адлюстравання рэчаіснасці. Тры роды мастацкай літаратуры: дыскусійнасць пытання. Іх адрозненні па мэтах, прадмету і форме адлюстравання, па адносінах аўтара да перастворанага ім. Змест і функцыі родаў літаратуры. Узаемапранікненне эпасу, лірыкі і драмы. Формы адлюстравання рэчаіснасці: апавяданне (яго падзейныя і непадзейныя элементы), прамая мова персанажаў (маналог, дыялог). Эпас як аповяд пра мінулае, пстарычнае і міфалагічнае. Паняцце пра лірычны род. Спецыфіка бессюжэтай прозы. Драматычны род і яго агульная характарыстыка.

Паэзія і проза: агульнае і падобнае (спецыфіка і форма адлюстравання свету і яго прадмет, сюжэтна-кампазіцыйная будова твораў, іх вобразны свет, мастацкая мова).

4.2 Літаратурныя віды і жанры

Паняцце пра літаратурны від як унутрыродавую і міжродавую катэгорыю.

Жанр - "гістарычна складзены тып літаратурнага твора", "форма праяўлення літаратурных родаў і відаў". Яго тыпалагічныя ўласцівасці. Паняцці пра жаравы змест і жанравую форму.

Асноўныя літаратурныя віды і жанры.

У лірыцы: філасофска-медытатыўныя творы (медытацыя, пасланне, стансы, ямбы, філасофскі верш), велічальныя (гімн, ода, дыфірамб, панегірык, мадрыгал, эпітафія, эпіталама), песенныя (раманс, песня, серэнада, марш, баркарола), сатырычныя (эпіграма, пародыя, інвектыва, сатыра). Лірыка грамадзянская, філасофская, пейзажная, інтымная.

У эпасе: эпапея, раман (рыцарскі, пастаральны, махлярскі, сацыяльна-псіхалагічны, сямейна-бытавы, гістарычны, прыгодніцкі, дэтэктыўны, навукова-фантастычны), аповесць, апавяданне, гумарэска, нарыс, фельетон,

памфлет.

У драме: трагедыя, камедыя (сацыяльна-бытавая, сатырычная, лірычная), драма (сацыяльна-псіхалагічная, гераічная, лірычная, сацыяльна-бытавая), трагікамедыя.

Жанры ліра-эпічныя (балада, паэма, версет) і ліра-драматычныя (байка, драматычная паэма).

5 Літаратурны працэс

5.1 Літаратурны працэс і яго асноўныя заканамернасці

Паняцце пра літаратурны працэс. Заканамернасці літаратурна-мастацкага развіцця. Сувязь літаратурнага працэсу з грамадска-палітычнымі абставінамі ў краіне, з эстэтычнымі ідэаламі пэўнага гістарычнага перыяду, з распацаванасцю літаратурнай мовы. Умовы ўзнікнення літаратурнага працэсу. Асноўныя прыкметы літаратурнага працэсу: масавасць і бесперапыннасць літаратурных з'яў і фактаў, пісьменніцкія ўзаемасувязі і ўзаемаўплывы, пераемнасць і развіццё літаратурных традыцый. Традыцыі і наватарства. Паняцце аб паскораным развіцці літаратуры.

Літаратурны працэс на Беларусь

5.2 Мастацкі метада і стыль. Літаратурны напрамак

Мастацкі (творчы) метада як сукупнасць прынцыпаў ідэйна-мастацкага пазнання і вобразнага адлюстравання рэчаіснасці. Метада і светапогляд мастака слова.

Рамантычны і рэалістычны тыпы творчасці пісьменніка.

Асноўныя мастацкія метады: класіцызм, сентыменталізм, рамантызм, рэалізм (крытычны, сацыялістычны).

Паняцце пра літаратурны напрамак. Літаратурныя напрамакі у межах аднаго мастацкага метада, іх падабенства і адрозненне (пафас, галоўны герой). Натуралізм. Сімвалізм. Футурызм. Імажынізм.

Мастацкі стыль. Многазначнасць тэрміну. Стыль пісьменніка. Яго залежнасць ад метада і напрамку, ад таленту, светапогляду і творчага вопыту мастака слова. Стылёвая плынь. Суаднесенасць стылю з мастацкім метадам (сентыментальны, рамантычны, рэалістычны стылі).

СШС АСНОЎНАЙ ІДАДАТКОВАЙ ЛІТАРАТУРЫ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

Асноўная

1. Андреев А.И. Методология литературоведения. Мн., 2000.
2. Гуляев Н.А. Теория литературы: Учеб. пособие. М., 1977.
3. Лазарук М.А., Ленсу А.Я. Уводзіны ў літаратуразнаўства: Вучэб. дапам. - 2-е выд.-Мн., 1982.
4. Майсейчык А.А. Практыкум па ўводзінах у літаратуразнаўства: Вучэб. дапам. для філал. ф-таў ВНУ. - 2-е выд. - Мн., 1992.
5. Рагойша В. Тэорыя літаратуры ў тэрмінах: Дапам. Мн., 2001.
6. Тимофеев Л.И. Основы теории литературы: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. - 5-е изд., испр. и доп., М., 1976.
7. Уводзіны ў літаратуразнаўства: Хрэстаматыя / Аўт.-уклад. М.І. Мішчанчук, М.Ф.Шаўлоўская: Вучэб. дапам. для філал. ф-таў ВНУ. - 3-е выд., перапрац. і дап. - Мн., 2004.
8. Энциклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5 т. Т. 1-5. Мн., 1984-1987.

Дадатковая

1. Аристотель. Поэтика. М., 1957.
2. Багдановіч М. Санет: Тэарэтыка-гістарычны нарыс // Багдановіч М. Збор твораў: У 3 т. Мн., 1993. Т. 2.
3. Бахтин М. Об эстетике словесного творчества М., 1979.
4. Бахтин М. Эпос и роман. М., 2000.
5. Бушмин А.С. Наука о литературе: Проблемы. Суждения. Споры. М., 1980.
6. Введение в литературоведение / под ред. Г.Н. Пospelова. М., 1985.
7. Винокур Г.О. О языке художественной литературы. М., 1991.
8. Галанов Б.Е. Живопись словом. Портрет. М., 1974.
9. Гинзбург Л.Я. О литературном герое. М., 1979.
- Ю. Гончаров Б.П. Звуковая организация стиха и проблемы рифмы. М., 1973.
11. Грынчык М.М. Шляхі беларускага вершаскладання. Мн., 1973.
12. Есин А.Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения: Учеб. пособие. - 8-е изд. М., 2007.
13. Жоль К. Мысль. Слово. Метафора. Киев, 1984.
- Н. Жураўлёў В.П. Структура твора: Рух сюжэтна-кампазіцыйных форм. Мн., 1978.
15. Кожин В.В. Как пишутся стихи: О законах поэтического творчества. М., 1970.
16. Лазарук М.А., Ленсу А.Я. Слоўнік літаратуразнаўчых тэрмінаў- 3-е выд., дапоўн. - Мн., 2003.

- П.Лебединский С.И. Теория и практика перевода. Мн., 2001.
- 18.Манн Ю. Диалектика художественного образа. М., 1987.
- 19.Мещерякова М.И. Литература в таблицах и схемах. - 3-е изд. - М., 2004.
- 20.Основы литературоведения: Учеб. пособие. / Мещеряков В.П., Козлов А.С., Кубарева Н.П., Сербул М.Н.; Под общ. ред. В.П. Мещерякова. М., 2000.
- 21.Пяткевіч А. Сюжэт. Кампазіцыя. Характар. Мн., 1981.
- 22.Рагойша В.П. Гутарка пра верш. Мн., 1979.
- 23.Рагойша В.П. На шляху да Парнаса: Давед. маладога літаратара. Мн., 2003.
- 24.Рагойша В.П. Паэтычны слоўнік. - 2-е выд., дапрац. і дапоўн. - Мн., 1987.
- 25.Шкловский В.Б. О теории прозы. М., 1983.
- 26.Шкловский В.Б. Энергия заблуждения: Книга о сюжете. М., 1981.
- 27.Шпакоўскі І.С. Структура вершаванага вобраза. Мн., 1972.
- 28.Шпакоўскі І.С. Тыпізацыя ў лірыцы: Формы і сродкі. Мн., 1980.